

**TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HOÁ HÀ NỘI
KHOA QUẢN LÝ VĂN HOÁ NGHỆ THUẬT**

LÊ THỊ PHƯƠNG THẢO

**QUẢN LÝ VÀ PHÁT TRIỂN DI TÍCH LỊCH SỬ VĂN HÓA
TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ ĐỒNG HỚI - TỈNH QUẢNG
BÌNH**

**KHOÁ LUẬN TỐT NGHIỆP
NGÀNH QUẢN LÝ VĂN HÓA**

Hướng dẫn khoa học: PGS.TS. Nguyễn Thị Lan Thanh

HÀ NỘI - 2014

MỤC LỤC

	<i>Trang</i>
MỞ ĐẦU	4
CHƯƠNG 1: NHỮNG VẤN ĐỀ CHUNG VỀ QUẢN LÝ DI TÍCH LỊCH SỬ - VĂN HÓA VÀ TỔNG QUAN VỀ CÁC DI TÍCH LỊCH SỬ VĂN HÓA TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ ĐỒNG HỚI - TỈNH QUẢNG BÌNH.....	8
1.1. Những vấn đề chung về quản lý các di tích lịch sử văn hóa	8
1.1.1. Khái niệm di tích lịch sử văn hóa.....	8
1.1.2. Khái niệm quản lý di tích lịch sử - văn hóa	9
1.1.3. Những yếu tố tác động đến quản lý di tích lịch sử văn hóa.....	10
1.2. Tổng quan về một số di tích lịch sử văn hóa trên địa bàn thành phố Đồng Hới - tỉnh Quảng Bình.....	11
1.2.1. Thành phố Đồng Hới.....	11
1.2.2. Một số di tích lịch sử - văn hóa trên địa bàn thành phố Đồng Hới - tỉnh Quảng Bình	16
CHƯƠNG 2: THỰC TRẠNG QUẢN LÝ CÁC DI TÍCH LỊCH SỬ VĂN HÓA TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ ĐỒNG HỚI TỈNH QUẢNG BÌNH	25
2.1 Cơ sở khoa học và cơ sở pháp lý cho công tác quản lý di tích	25
2.1.1. Cơ sở khoa học.....	25
2.1.2. Cơ sở pháp lý.....	25
2.2 Bộ máy quản lý di tích.....	27
2.2.1 Ban quản lý di tích lịch sử - văn hóa tỉnh Quảng Bình.....	27
2.2.2. Chức năng, nhiệm vụ của ban quản lý di tích tỉnh Quảng Bình	28
2.3. Thực trạng về cơ chế chính sách	30

2.3.1. Chính sách quản lý	30
2.3.2. Chính sách đầu tư cho di tích.....	33
2.4. Đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ chuyên môn quản lý di tích....	35
2.5. Tuyên truyền ý thức của người dân về các di tích lịch sử - văn hóa....	36
2.6. Hoạt động bảo vệ, tôn tạo và phát huy giá trị di tích.....	39
2.7. Thanh kiểm tra việc chấp hành pháp luật, giải quyết đơn khiếu nại, tố cáo về di tích lịch sử văn hóa.....	41
2.8. Tổ chức khen thưởng, kỷ luật cho việc bảo vệ và phát huy giá trị di tích lịch sử.....	41
2.9. Nhận xét và đánh giá về thực trạng quản lý các di tích lịch sử - văn hóa trên địa bàn thành phố Đồng Hới - tỉnh Quảng Bình.....	42
CHƯƠNG 3: MỘT SỐ GIẢI PHÁP NHẪM NÂNG CAO HIỆU QUẢ QUẢN LÝ DI TÍCH LỊCH SỬ VĂN HÓA TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ ĐỒNG HỚI - TỈNH QUẢNG BÌNH	46
3.1. Kiện toàn bộ máy quản lý	47
3.2. Đổi mới chính sách quản lý các di tích lịch sử - văn hóa	50
3.3. Đẩy mạnh hoạt động tuyên truyền, nâng cao ý thức người dân bảo tồn và phát huy giá trị di tích lịch sử - văn hóa	52
3.4. Nâng cao chất lượng công tác bảo vệ, tôn tạo và phát huy giá trị di tích	54
3.5. Phát triển giá trị di tích lịch sử - văn hóa kết hợp với hoạt động du lịch	57
KẾT LUẬN	60
TÀI LIỆU THAM KHẢO	62
PHỤ LỤC.....	64

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Quảng Bình là vùng đất văn vật, có di chỉ văn hóa Bàu Tró, các di chỉ thuộc nền văn hóa Hòa Bình, Đông Sơn và Sa Huỳnh, nhiều di tích lịch sử như: Quảng Bình Quan, Lũy Thầy, Rào Sen, Thành Nhà Ngô, Thành Khu Túc - Chăm-pa, thành quách của thời Trịnh - Nguyễn, nhiều địa danh nổi tiếng trong hai cuộc kháng chiến chống xâm lược của dân tộc như Cự Nẫm, Cảnh Dương, Cha Lo, Cổng Trời, Xuân Sơn, Long Đại, đường Hồ Chí Minh v.v... Trong quá trình lịch sử, đã hình thành nhiều làng văn hóa nổi tiếng và được truyền tụng từ đời này sang đời khác như “Bát danh hương”: “Sơn - Hà- Cảnh - Thổ - Văn - Võ - Cổ - Kim”. Quảng Bình còn là vùng đất một thời là ranh giới giữa Đàng Trong và Đàng Ngoài, là điểm giao thoa, hội tụ của nhiều luồng văn hóa, đồng thời là chiến trường ác liệt trong hai cuộc kháng chiến bảo vệ Tổ quốc nên ngày nay còn lưu giữ được nhiều di tích lịch sử, văn hoá của nhiều thời đại khác nhau. Với 6 huyện, 1 thị xã và Thành phố Đồng Hới là trung tâm chính trị, kinh tế, văn hoá, khoa học của tỉnh Quảng Bình, trong quá trình hình thành và phát triển, Thành phố Đồng Hới đã và đang đóng vai trò hết sức quan trọng cho việc phát triển kinh tế - văn hoá - xã hội của tỉnh. Là nơi có nhiều di tích được Bộ văn hóa, thể thao và du lịch ra quyết định công nhận như: Quảng Bình Quan, Thành Đồng Hới, Cửa Nhật Lệ, Bến đò và tượng đài Mẹ Suốt, Khu giao tế tỉnh Quảng Bình, Lũy Đào Duy Từ, trận địa pháo lão dân quân Đức Ninh...

Ngày nay, cùng với sự phát triển của nền kinh tế, đời sống vật chất và tinh thần của người dân ngày càng được cải thiện, phong phú và đa dạng hơn.

Các giá trị văn hóa tinh thần của mỗi dân tộc, mỗi quốc gia ngày càng được tôn vinh và trở thành nguồn lực quan trọng trong phát triển kinh tế của

đất nước. Di tích lịch sử - văn hóa có vai trò hết sức quan trọng trong đời sống xã hội của mỗi quốc gia dân tộc, được coi như một nguồn sử liệu vật chất quan trọng. Di tích là những bằng chứng vật chất phản ánh cội nguồn và lịch sử đấu tranh dựng nước, giữ nước của dân tộc. Nó cho chúng ta một số thông tin trực tiếp từ những hoạt động của con người trong quá khứ mà nhiều nguồn sử liệu khác không hoặc không có điều kiện đề cập tới. Có thể nói các di tích lịch sử - văn hóa tiềm ẩn dưới dáng vẻ cổ kính là một bảo tàng sống về kiến trúc, điêu khắc, trang trí và phong tục cổ truyền, tín ngưỡng niềm tin của nhân dân Việt Nam. Những di tích ấy nếu được bảo vệ tốt sẽ có ý nghĩa lớn lao trong việc tìm hiểu cội nguồn văn hóa dân tộc đó để lựa chọn, khai thác cũng như bảo tồn phát huy những tinh hoa, truyền thống thuần phong mỹ tục, lấy đó làm nền tảng xây dựng một nền văn hóa Việt Nam vừa tiên tiến vừa đậm đà bản sắc dân tộc. Bởi vậy, trong bất kỳ giai đoạn phát triển nào, di sản văn hóa dân tộc nói chung và các di tích lịch sử văn hóa nói riêng cũng cần được quan tâm gìn giữ, tôn tạo và phát huy giá trị. Hiện nay, hệ thống các di tích lịch sử văn hóa của thành phố Đồng Hới – tỉnh Quảng Bình đang chịu tác động của thời gian, của thiên nhiên, của quá trình đô thị hóa và sự bùng nổ dân số...hậu quả là rất nhiều các di tích bị lấn chiếm, cần có sự đầu tư, tu bổ, tôn tạo. Bên cạnh đó vấn đề quản lý các di tích vẫn chưa được địa phương quan tâm triệt để. Đây là vấn đề cấp thiết, đòi hỏi phải có sự vào cuộc của các ngành chức năng. Đồng thời, việc quản lý nhằm bảo vệ và phát huy có hiệu quả giá trị của di tích trong cuộc sống đương đại, trực tiếp góp phần nâng cao hiệu quả của công tác giáo dục truyền thống, nâng cao đời sống tinh thần của nhân dân, trở thành yêu cầu cấp thiết hơn bao giờ hết ở mọi địa phương.

Là sinh viên khoa Quản lý văn hóa – nghệ thuật, trường Đại học văn hóa Hà Nội, hơn nữa là người con của mảnh đất Quảng Bình với mong muốn tìm hiểu những di tích lịch sử của quê hương, qua đó đóng góp một số ý kiến

của mình vào việc bảo tồn và phát huy giá trị của các di tích lịch sử - văn hóa trên địa bàn tỉnh nên tôi đã chọn đề tài ***“Quản lý và phát triển di tích lịch sử văn hóa trên địa bàn thành phố Đồng Hới – tỉnh Quảng Bình”***

Do thời gian có hạn nên tôi không thể tìm hiểu chi tiết tất cả những di tích lịch sử văn hóa trên địa bàn thành phố Đồng Hới mà chỉ nghiên cứu một số di tích tiêu biểu.

2. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

Đối tượng: Đề tài tập trung vào nghiên cứu công tác quản lý di tích trên địa bàn thành phố Đồng Hới – tỉnh Quảng Bình.

Phạm vi: Một số di tích lịch sử văn hóa tiêu biểu của thành phố Đồng Hới - tỉnh Quảng Bình: Quảng Bình Quan, Thành Đồng Hới, Khu giao tế, Bến đò và tượng đài Mẹ Suốt, Lũy Đào Duy Từ.

3. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu

Tìm hiểu công tác quản lý các di tích lịch sử văn hóa trên địa bàn thành phố Đồng Hới - tỉnh Quảng Bình.

4. Phương pháp nghiên cứu

- Phương pháp thu thập thông tin
- Phương pháp nghiên cứu tài liệu
- Phương pháp khảo sát thực tế

5. Đóng góp của đề tài

Đóng góp thêm tư liệu nghiên cứu về công tác quản lý và phát triển di tích lịch sử văn hóa trên địa bàn thành phố Đồng Hới - tỉnh Quảng Bình. Từ đó có cái nhìn toàn diện về các di tích lịch sử - văn hóa.

Đóng góp một số ý kiến nhằm nâng cao hiệu quả quản lý di tích lịch sử văn hóa trên địa bàn thành phố Đồng Hới - tỉnh Quảng Bình.

6. Bố cục đề tài

Ngoài phần mở đầu, kết luận, tài liệu tham khảo và phần phụ lục, đề tài có cấu trúc gồm 3 chương:

Chương 1: Những vấn đề chung về quản lí di tích lịch sử văn hóa và tổng quan về các di tích lịch sử văn hóa trên địa bàn thành phố Đồng Hới – tỉnh Quảng Bình.

Chương 2: Thực trạng quản lí các di tích lịch sử văn hóa trên địa bàn thành phố Đồng Hới – tỉnh Quảng Bình.

Chương 3: Một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả quản lí di tích lịch sử văn hóa trên địa bàn thành phố Đồng Hới – tỉnh Quảng Bình.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1]. Bộ Văn hóa - Thông tin(1993), chỉ thị 72/CT - BVHTT, ngày 30/8 về tăng cường quản lý bảo vệ di tích lịch sử văn hóa, Hà Nội.
- [2]. Bộ văn hóa - Thông tin(1999), chỉ thị số 60/CT - BVHTT, ngày 6/5 về tăng cường quản lý bảo vệ di tích lịch sử văn hóa, Hà Nội.
- [3]. Hồ Chí Minh: toàn tập, Tập 3, Nhà xuất bản Chính trị Quốc gia Hà Nội, 2000.
- [4]. Hoàng Phê (2010), *Từ điển Tiếng Việt, Viện Ngôn ngữ học*, Nhà xuất bản Từ điển Bách khoa, Hà Nội.
- [5]. Hội di sản văn hóa Việt Nam tỉnh Quảng Bình(2008), Quảng Bình ấn tích thời gian, nhà xuất bản Thuận Hóa.
- [6]. Hội di sản văn hóa Việt Nam tỉnh - sở văn hóa, thể thao và du lịch Quảng Bình(2009), Quảng Bình ấn tích thời gian, nhà xuất bản Thuận Hóa.
- [7]. Luật di sản văn hóa và nghị định hướng dẫn thi hành(2002), nhà xuất bản chính trị Quốc Gia, Hà Nội.
- [8]. Sở khoa học và công nghệ Quảng Bình(2007), sổ tay du lịch Quảng Bình, nhà xuất bản thống kê Hà Nội.
- [9]. Sở Văn hóa - Thông tin Quảng Bình(1990), Quảng Bình di tích - danh thắng, tập 1, xí nghiệp in Quảng Bình.
- [10]. Sở Văn hóa - Thông tin Quảng Bình(1998), Quảng Bình thắng - tích - lục, xí nghiệp in Quảng Bình.
- [11]. Sở Văn hóa - Thông tin Quảng Bình(2002), Quảng Bình di tích - danh thắng, tập 2, xí nghiệp in Quảng Bình.

[12]. Trường Đại học Văn hóa Hà Nội(1993), Giáo trình bảo tồn di tích lịch sử - văn hóa, xuất bản trong tâm thông tin khoa học - kỹ thuật quân sự.

[13]. Thường vụ Thị ủy Đồng Hới, Lịch sử Đảng bộ Đồng Hới, 1997.

Website

[14] : <http://dangcongsan.vn/cpv/index>.

[15]. www.quangbinh.gov.vn.

[16]. <https://www.google.com.vn>.

[17]. <http://dancotravel.vn/>

[18]. <http://www.quangbinhtourism.vn/>